

Teză de abilitare

ORAȘUL CA ARTEFACT

- arhitectura ca element de referință structurant -

-

Candidat: conf.dr.arh.Mihaela Ioana Maria Agachi

Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca,
Facultatea de Arhitectură și Urbanism, Departamentul Urbanism

Rezumat

Lucrarea de față sintetizează activitatea candidatei din perioada de după susținerea tezei de doctorat cu titlul „Evoluția urbanistică a orașului Cluj în secolul XIX”, în data de 10 noiembrie 2000, la Universitatea de Arhitectură și Urbanism ION MINCU – București, și până în prezent.

Activitatea candidatei este prezentată prin realizările științifice, profesionale și academice. Activitatea de cercetare aparține domeniului arhitecturii și urbanismului și este concretizată prin cărți, articole și studii științifice precum și prin proiecte de cercetare/proiectare realizate în cadrul activității de integrare/cercetare din Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca și prin participări la concursuri naționale și internaționale de proiecte organizate de instituțiile de profil de nivel european ale breslei arhitecților și urbanistilor.

Contribuția originală în activitatea de cercetare o constituie abordarea interdisciplinară a demersului arhitectural ca parte componentă de referință a modernizării urbane, tendință actuală, specifică în activitatea arhitecților.

Astfel, este originală considerarea că investigarea istorică a dezvoltării, specifică istoriei arhitecturii, trebuie să se extindă spre actul social (vezi cartea „Clujul modern – aspecte urbanistice”— și articolele „Urban identity and modernization – Cluj in the 19th century” și „Substantiation Survey - Analysis of Urban Structure”), ea fiind apoi completată cu lectura planurilor istorice ale orașelor în abordare morfologică. În studiile realizate de candidată, sunt luate în considerare clădirile publice și monumentele ca elemente fundamentale ale orașelor, care se disting

prin înfățișare, natură simbolică și funcțiune, precum și rețeaua străzilor și tipologia parcelelor, semnificative ca memorie a locului și prin perenitatea semnificației .

Orașul este considerat artefact pentru că el este rezultatul fizic al aspirațiilor societății urbane, creat de aceasta prin elementele sale de referință, clădirile publice. Arhitectura exprimă și ilustrează întotdeauna potențialul social și cultural al unei epoci.

Această metodă de cercetare este importantă pentru definirea unui mod de studiere a expresiei urbane existente, necesar pentru încadrarea în context a proiectelor de arhitectură, în scopul decelării deciziilor juste și posibile, în același timp specifice, identitare. Ea este totodată necesară și obligatorie de asemenea înscrierii corecte a unui proiect de arhitectură în contextul teritorial, al mediului înconjurător.

Aplicarea acestei modalități de abordare, aparținând acestor cercetări, o ilustrează studiile realizate de candidată (Studiu de fundamentare istorico-urbanistic pentru actualizare PUG municipiul Cluj-Napoca, 2009, Stabilirea zonelor construite protejate cu valoare deosebită-culturală, istorică, arhitecturală și urbanistică pentru actualizare PUG orasul Azuga) prin contracte cu terții în cadrul activității de integrare în cadrul UTCN. În abordarea acestor studii s-a pornit de la determinantele specifice vieții urbane: numărul, densitatea și eterogenitatea populației, specificul locului. Asimilând orașul, în abordare istorică, unui ansamblu de interacțiuni complexe în care se confruntă logici contradictorii - rezultat al unor ambiții, necesități, lupte și dorințe ale unor clase sociale care trăiesc aici, evidențiem, reflectând asupra concomitenței ilustrării prin arhitectură a unor interacțiuni sociale, concretețea orașului ca artefact înscris în istorie (având o memorie și de aceea nesubordonându-se niciodată complet voinței sau necesităților unei clase). Reperete morfologice semnificative și logica arhitecturală proprie, autonomă, sunt elementele care structurează identitatea spațiului urban. Lectura morfologică a structurii fizice a orașului s-a realizat prin ilustrare planimetrică și imagini arhitecturale ce permit sesizarea regulilor de identificare la nivel global și local.

O altă direcție de cercetare spre care s-a îndreptat activitatea și interesul candidatei este proiectarea de arhitectură și urbanism, realizată prin proiecte cu terții (Proiect tehnic, detalii de execuție și caiet de sarcini pentru Cămin Cultural Stâna/extindere

și pentru Cămin Cultural Ortelec, PUZ Zona rezidențială Merilor – Zalău). A fost dezvoltată o metodă originală de înscriere în context, atât din punct de vedere al reliefului cât și al caracteristicilor sociale și al elementelor artificiale, construite, cu scopul definit de realizare a unei identități marcante și a păstrării/creării unei specificități arhitecturale și urbane atât la nivel local cât și global.

Candidata a înființat o primă structură de cercetare în cadrul FAU/UTCN: grupul de cercetare și proiectare în arhitectura și urbanism, participând la concursuri naționale și internaționale de arhitectură și urbanism și obținând rezultate semnificative prin premii naționale și internaționale. Participarea la competițiile profesionale a demonstrat validitatea unor concepții și modalități proprii de înțelegere și dezvoltare a arhitecturii într-un context urban, ilustrând originalitatea demersurilor întreprinse.

Articolele științifice apărute în Acta Technica Napocensis, Section Civil Engineering-Architecture prezintă metode de abordare conceptuală care trebuie/pot să stea la baza realizării proiectelor de arhitectură și urbanism. Aceste exemple devin în același timp un foarte util material didactic, atât pentru cursurile susținute de candidată cât și ca documentare pentru coordonarea de proiecte în cadrul disciplinelor de proiectare de arhitectură și de urbanism.

O direcție importantă, aplicativă și originală în cercetare a fost inițierea și organizarea de către candidată a unui Workshop Internațional numit Questions, desfășurat anual începând cu anul universitar 2011-2012. Acest demers a stimulat cercetarea și schimbul de idei mai ales în rândul tinerilor doctoranzi, propunând dezbaterile unor aspecte specifice învățământului de arhitectură și urbanism clujean, atât din punct de vedere al aspectelor didactice cât și de cercetare. În această activitate candidata a organizat, coordonat editarea publicațiilor, a fost reviewer și chairman.

Planurile pentru dezvoltarea carierei universitare vizează teme de cercetare viitoare în domeniul arhitecturii și al istoriei urbane, întreprinse prin conducere de lucrări de doctorat și continuarea organizării workshopurilor internaționale care să permită schimburi de idei între specialiști din domeniul arhitecturii și urbanismului și din domeniile conexe: inginerie urbană, inginerie civilă, sociologie, etc. Conducerea de doctorat ar întări forța de creație în cadrul facultății și a

departamentului de urbanism și ar duce la rezultate mult îmbunătățite în abordarea complexă a arhitecturii în procesul didactic.

Conf.dr.arh.Mihaela Ioana Maria Agachi